

Taustamateriaali kyselylle Kannan Kuva-aineistojen tietovarannon laajemmasta hyödyntämisestä

Tatu Heinonen, Milja Keinänen, Saija Siivonen, Tarja Kalima

12.10.2026

Kansallisen kuva-aineistojen tietovarannon laajemman hyödyntämisen esiselvitys

versio 1.0

Kela FPA

Kanta-palvelut Kanta tjänsterma www.kanta.fi

PL 450, 00056 Kela PB 450, 00056 FPA kanta@kanta.fi

12.10.2026

Sisällys

1 Selvityksen tausta ja toteutus	2
2 Kanta-kuvakatselin.....	2
3 Kanta-kuvakatselimen hyötyjen ja kustannusten alustava tunnistaminen.....	4
4 Kuva-aineistojen tietovarannon hyödyntämistarpeet	4

12.10.2026

1 Selvityksen tausta ja toteutus

Kela ja THL selvittävät syksyllä 2026 sitä, miten Kuva-aineistojen tietovarantoa voitaisiin hyödyntää nykyistä laajemmin terveydenhuollossa. Osana selvitystä tarkastellaan myös sitä, olisiko terveydenhuollon kliinisessä peruskäytössä tarvetta kansallisesti tarjottavalle katselimelle, joka mahdollistaisi Kannan Kuva-aineistojen tietovarantoon tallennettujen kuvien katselemisen.

Keväällä 2026 toteutetussa hyvinvointialueille suunnatussa [selvityksessä](#) kartoitettiin Kanta-palvelujen tulevia kehittämismahdollisuuksia ja kansallisen kehittämisen painopisteitä. Selvityksessä tunnistettiin tarve arvioida kuva-aineistojen laajempaa hyödyntämistä Kanta-palveluissa sekä kansallinen kuvakatselin jatkoselvitystä vaativana kehittämiskohteena. Pienten yksityisten toimijoiden näkökulmasta Kanta-kuvakatselin voisi tarjota mahdollisuuden hyödyntää Kantaan tallennettuja kuva-aineistoja ilman omia katselinratkaisuja tai laajoja alueellisia integraatioita. Eurooppalaisen terveystietoalueen (EHDS) toimeenpano korostaa tarvetta arvioida kansallisia ratkaisuja lääketieteellisten kuva-aineistojen saatavuuden ja hyödyntämisen tukemiseksi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemässä selvityksessä [Kuva-aineistojen arvonmäärittäminen](#) (2025), on tunnistettu näitä samoja teemoja.

Selvitys on luonteeltaan esiselvitys. Päätöstä kansallisen katselimen hankinnasta tai toteutuksesta ei ole tehty. Kansallinen kuvakatselin ei olisi Kelan oma tuote, vaan mahdollinen ratkaisu hankittaisiin markkinoilta kilpailutuksen kautta hyödyntäen olemassa olevia tuotteita ja palveluja. Peruskäyttöön tarkoitettu katselin ei korvaisi radiologien katselinta tai diagnostisia työasemia.

Selvityksen valmistelussa hyödynnetään hyvinvointialueiden ja yksityisten terveydenhuollon palveluntuottajien näkemyksiä. Tiedonkeruu toteutetaan ensisijaisesti 12.10.-6.11.2026 avoimena olevalla [Forms-kyselyllä](#). Kaikilla osallisilla on mahdollisuus vastata kyselyyn.

2 Kanta-kuvakatselin

Katselimen ensisijaisia käyttäjiä olisivat terveydenhuollon ammattihenkilöt, kuten lääkärit, hoitajat ja muut hoitoon osallistuvat ammattilaiset, jotka tarvitsevat kuva-aineistoja hoitopäätösten tueksi. Kanta-kuvakatselinta ei ole tarkoitettu korvaamaan radiologian työasemia, PACS-järjestelmiä tai muita erikoisalojen kuvankäsittelyratkaisuja, eikä se tue radiologin diagnostista työskentelyä tai vaativia kuvankäsittelytoimintoja, jotka jäävät paikallisten järjestelmien vastuulle.

12.10.2026

Kyselyssä selvitetään, mitä kuva-aineistoja terveydenhuollon ammattilaisilla olisi tarve katsella Kannasta kansallisesti tarjottavan katselimen avulla. [Kuva-aineistojen tietovarannon käyttö laajenee](#) vaiheittain uusiin kuva- ja tutkimusaineistoihin asiakastietolainsäädännön mukaisesti. [Kuva-aineistojen tietovarantoon](#) voidaan tällä hetkellä tallentaa:

- Radiologian tutkimukset
- EKG-tutkimukset
- Suun terveydenhuollon kuvat
- Silmän alueen kuvat
- Ostopalveluna tuotetut kuva-aineistot
- Seulontatutkimuksista syntyneet kuva-aineistot

Kuva-aineistoja, jotka on tallennettu Kantaan, voidaan hyödyntää monipuolisesti eri ammattiryhmien hoitoprosesseissa perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, päivystyksessä, kuntoutuksessa, kotihoidossa ja yksityisessä terveydenhuollossa. Esimerkiksi terveyskeskuslääkäri voisi tarkastella toisella hyvinvointialueella otettua keuhkoröntgenkuvaa tai erikoislääkäri hyödyntää yksityisessä terveydenhuollossa tuotettua magneettikuvausta osana hoitopäätöstä. Selvityksessä tunnistetaan mahdollisen Kanta-kuvakatselimen keskeisimmät käyttötapaukset ja työnkulut.

Kanta-kuvakatselimelta edellytettäisiin vähintään Kanta-palvelujen toimintaperiaatteiden mukaista luovutustenhallinnan huomioimista sekä sujuvaa pääsyä kuva-aineistoihin osana terveydenhuollon ammattilaisten normaaleja työnkuluja. Vähimmäisvaatimuksena on potilaskontekstin säilyminen koko katseluprosessin ajan: ammattilainen avaa kuva-aineiston suoraan käytössä olevasta potilastietojärjestelmästä ilman erillistä potilaan hakua tai tunnistetietojen syöttämistä, jolloin katseluun välittyvät automaattisesti oikea potilas, hoitotilanne sekä käyttöoikeuksien tarkistamiseen tarvittavat tiedot.

12.10.2026

Kanta-kuvakatselin

Käyttäjä | Terveydenhuollon ammattilainen

Tavoite | Tarkastella eri organisaatioista Kanta-palveluihin tallennettuja potilaan kuva-aineistoja

Kuva 1: Ylätasen prosessikuva Kanta-kuvakatselimen käytöstä

Selvityksessä arvioidaan tutkimusten vertailuun, lausuntojen hyödyntämiseen, käytettävyyteen ja muihin toiminnallisiin vaatimuksiin liittyviä tarpeita, jotta voidaan tunnistaa vähimmäisvaatimukset ratkaisulle.

3 Kanta-kuvakatselimen hyötyjen ja kustannusten alustava tunnistaminen

Esiselvityksessä tarkastellaan mahdollisen Kanta-kuvakatselimen käyttöönottoon, ylläpitoon ja hyödyntämiseen liittyviä kustannuksia, hyötyjä ja muita vaikutuksia eri toimijaryhmien näkökulmasta. Tarkastelu perustuu esiselvityksen aikana kerättävään sidosryhmäaineistoon, käytötapausten analysointiin sekä toimijoilta saataviin näkemyksiin vaikutuksista, säästöpotentiaalista ja kehittämistarpeista. Kyselyssä haetaan vapaaehtoisia julkisen ja yksityisen terveydenhuollon organisaatioita tuottamaan tietoa tämän vaikutusten arvioinnin tueksi.

4 Kuva-aineistojen tietovarannon hyödyntämistarpeet

Kyselyssä kartoitetaan lisäksi Kuva-aineistojen tietovarannon laajempia hyödyntämistarpeita. Tavoitteena on arvioida, missä määrin näihin tarpeisiin voitaisiin vastata kehittämällä Kuva-aineisto-

12.10.2026

jen tietovarannon toiminnallisuuksia sekä hyödyntämällä nykyisiä paikallisia katseluratkaisuja. Lisäksi selvityksessä pyritään tunnistamaan myös mahdollisia Kuva-aineistojen tietovarannon hyödyntämisen esteitä, jotka liittyvät organisaatioiden omiin prosesseihin, toimintamalleihin tai käytäntöihin.

